

TARIK YAHUT ENDÜLÜS FETHİ

Abdülhak Hamit Tarhan

Genel Bakış

Özellikle Fransa'da bir yazınsal akım olarak ortaya çıkan Klasisizm'in biçimsel ve biçimsel bileşkeleri, XIX. yüzyılda Osmanlı aydınlarını da etkilemiş ve bu niteliklerde eserler yaratmaya çaba göstermişlerdir. Tarihsel kişiliklerden, özellikle Antik Yunan ve Roma uygarlıklarından, esinlenerek oluşturulan trajedi içerikli olaylar, tiyatro aracılığıyla sahneye koyulmaya başlanmıştır. Adı geçen eserimizin oluşum süreci de bu unsurlardan etkilenmiştir.

Kişiler

Tarik Eserin başkarakteri olan Tarık, bütün şahsi zaafardan soyutlanmış, insani erdemleri ve değerleri temsil eden örnek bir simgesel karakter niteliğindedir. Kölelikten, ülkesinin en önemli silah gücünün komutanlığına yükselir ve gerek savaş gerekse normal hayatında sergilediği tutum ve davranışlarla herkesin saygısını kazanır. Haksızlığa uğradığı zamanlarda bile karakterinden ve soğukkanlılığından taviz vermez.

Nusayr Oğlu Musa Tarık'ın akıl hocası ve efendisi olan komutan, anlatı boyunca süregelen tirad biçimindeki nutuklarında oldukça bilgedir. İnsanlara yol gösterir ve onları aydınlatır. Hayatı boyunca halkı ve inançları için savaşmış ve onlara hizmet etmiştir. Tarık'a kendi bireysel zayıflıkları yüzünden haksızlık yapmış olsa da hatasını anlar ve bunu telafi eder.

Zehra Yirmili yaşlarında olan kadın karakterimiz, oldukça aydın, cesur ve insani değerleri özümsemiş bir görüntüye sahiptir. Gerektiğinde oldukça şefkatlidir gerektiğinde ise oldukça hiddetlidir. Anlatının diğer Müslüman Arap anlatı kişileri gibi o da, insani erdemler ve ortak bilinçle doludur.

Kral Rodrik Eserin kötücül karakteri, Müslüman Arapların tamamen tersi olan tutum ve davranışlar gösterir. Elinde bulunan güç ve yetkileri kendi bireysel menfaatleri ve zaafaları için suistimal eden Makyavelyen bir tiptir. Emir erlerine karşı acımasız, zevk düşkünü ve kendini beğenmiş bir kişinin özelliklerini gösterir. Savaş meydanında ordularının bozguna uğradığını görünce tahtirevanıyla alandan kaçmaya çalışır. Fakat Tarık onu yakalar ve öldürür.

Culyanus Kralına ve yaşadığı halka olan inancını kaybeden Culyanus Müslüman Araplara daha fazla yakınlık duyar ve din değiştirir. Müslüman olduktan sonra Müslim adını alır ve Azra'yla evlenir. Yaşadığı toplumun düzensizliğini dile getiren karakter, Müslüman Arapların erdemlerini de över ve onların giriştikleri her türlü mücadelede onlara yardımcı olur.

Merkado Hristiyan bir İspanyol olmasına rağmen, kralından hiç haz etmeyen karakter, ulusunun ve vatanının kurtuluşu, refahı için savaş meydanlarında çok büyük bir gayret ve başarı gösterir. Mercado'nun bu tutumu Müslüman Araplar tarafından takdir edilir ve ona olan saygılarını göstermek adına mezar taşına İspanyolcanın yanında Arapça bir metin de yazılır. O, kendini beğenmiş ve halkı umursamayan otoriteye yüz çevirip halkı ve vatani için mücadele eder.

Yukarıdaki adı geçen anlatı kişilerinin haricinde, eserde yer alan değişik birçok isim de vardır. Ancak, eserdeki diğer isimler, anlatıdaki yerlerinin azlığı ve işlevleri sebebiyle ikincil anlatı kişilerinin özelliklerine sahiptirler. Bundan dolayı bu niteliklere sahip olan kişilere çalışmada yer verilmedi. Yapıtın geriye kalan diğer kişi kadrosu şöyledir: *Aziz* (Musa'nın oğlu), *Mervan* (Musa'nın oğlu), *Eyüb*, *Zeyd*, *Mugizürümü*, *Tarif*, *Salha*, *Azra*, *Emine*, *Ayşe*, *Zeyneb*, *İla* (İspanyol kraliçe), *Lusi*, *Papaz*, *Siyahlı Kadın*, *Dofriya*, *General Alfons*, *Genel Don Sol*, *General Ancello*, *Kapiten Dominyo*.

Öykü

Endülüs'ün Fethi için görevlendirme Tarhan'ın eserinin olay örgüsüne gelince; Mağrip olarak adlandırılan, Müslüman Kuzey Afrika bölgesinin komutanı, Nusayr Oğlu Musa, kendisinin bir kölesi olan Tarık'ı Endülüs'ün fethi için vazifelendirir. Lakin, komutanın kızı olan Zehra ile Tarık birbirlerine sevdalidir. Bunu öğrenen Nusayr Oğlu Musa, Tarık'la bir anlaşma yapar. Anlaşmaya göre Tarık, eğer bu görevde başarılı olur ve Got kralı Rodrik'in kesik başını ona getirirse kızıyla evlendireceğine ant içer.

Endülüs'ün Fethi Musa tarafından görevlendirilen Tarık, halifenin onayı beklenmeden, silahlı güçler onun komutasına verilir. Daha önce komutanlık tecrübesi olmamasına rağmen, efendisinin yönlendirmesiyle cesaret kazanır. Sefer ilk olarak Ceziretülhadra'dan başlar ve İspanyol saltanatının

ikamet ettiği Tuleytule sarayında son bulur. Sefer boyunca elde edilecek ganimet ilk önce halifeye verilir, o da gerekli yerlere usulünce dağıtır. Siriş nehrinden Tuleytule'ye varan Arap askeri birlikleri bir yıl kadar bir sürede orduyu bozguna uğratar, kaçmaya çalışan kral Rodrik Yakalanıp öldürülür. Eşi kraliçe İla ise esir alınır. Esir alınan kraliçe ve saray ganimeti, Musa'ya gönderilir. Taçlar halifeye diğer ganimet ise uygun bir biçimde asker arasında dağıtılır. Kraliçe'ye oldukça iyi davranılır ve Araplarla anlaşma yapması halinde itibarına bir haleb gelmeyeceğinin güvencesi verilir.

Tarik'ın cezalandırılması Tarık'ın komutasındaki silahlı güçler, düşmaninkilere göre oldukça noksan olsa da savaş meydanlarında büyük başarı gösterir ve Rodrik'i öldürür. Bu olaydan sonra, Musa, Tarık'ın geri dönmesini ister fakat Tarık, düşman ordusunun dağılmış askerlerinin peşine düşer. Tarık'ın bu başarılarını kıskanan Musa, emrine karşı geldiği için onu zindana attırır. Musa Tuleytule'ye zaferi kutlamak için gelir, onu karşılayanlar arasında Tarık da vardır. Tarık'a, emrine karşı gelmesinden dolayı onu halifeye şikayet edeceğini söyler. Kızıyla yaptığı konuşmalarda hatasını anlar ve onun affedilmesi için harekete geçer.

Tarik'ın affedilmesi Komutanın bu hakkaniyetsizliği halifenin kulağına gider ve onu azarlayıp Tarık'ın serbest bırakılmasını emreder. Kızı Zehra da, babasının yaptığı haksızlığı dile getirir, aralarında uzunca bir konuşma geçer. Musa eleştirileri kabul eder ve Tuleytule sarayında halifenin de bulunduğu bir divan kurulur. Tarık'la Musa el sıkışıp birbirlerinden helallik isterler. Geçen diyaloglarda anlaşıldığı gibi, Musa, Tarık'ı hapsedirmesinin sebebi olarak onda büyülenme ve böbürlenme emareleri gördüğünü söyler. Amacı ona bir ders vermektir. Tarık ise buna karşı, çıkar ve kendisini savunur. Divandan sonra, büyük bir kalabalık eşliğinde halife tarafından nikahları kıyılır. Eser, altı perdeden oluşan tarihsel olarak var olmuş kişiliklerin destansı bir draması niteliğindedir.

Tema

Vatan ve Ulus Sevgisi Eserdeki anlatı ve anlatı kişileri tarihten esinlenerek, toplumu ve insanlığı ileriye götürecek manevi değerlerin, kişiler tarafından benimsenmesi halinde adil, refah ve gelişmiş bir düzenin kurulabileceğini dile getirir. Toplumu ileriye götürecek olan unsur, bireysel bütün istek ve menfaatlerden soyutlanmış ortak bir bilinçtir. Bunun en önemli kaynağı da insancıl bir İslam anlayışdır. Olay örgüsü süredizinsel bir biçimde akar.

Karakter İncelemesi

Tarik (Cesur)

Karakter Mensubu olduğu toplumun inançsal ve düşünsel bütün değer ve erdemlerini benimser, uygular ve canı pahasına bunları savunur. Bir köle olmasına rağmen, komutanının kızı Zehra'ya aşık olmuş ve bu duyguları karşılıksız kalmamıştır. Anlatıdaki baht dönüşünün gerçekleştiği bölümlerde; büyük fedakarlıklar yaparak ve birçok zorluğu aşarak vatanına hizmet eder ve sevdiği kadına kavuşur. Endülüs'ün fethi görevine, bir köle olsa da, serdar olarak atanmış ve başarılı olmuştur. Tarık adı: "Sabah yıldızı, zühre, Venüs, yol" anlamlarına gelir.

Aktiviteler Nusayr Oğlu Musa'nın en sadık ve cesur kullarından olan Tarık, göstermiş olduğu hizmetlerin mükafatı olarak Endülüs seferinin komutanı olur. Savaş meydanlarında büyük başarı göstererek düşman ordusunu bozguna uğratar ve krallarını öldürür. Bilge efendisi onun bu başarısından dolayı kıskançlık duyar ve onu bir mazeret bularak hapse attırır. Fakat Musa hatasını anlar, onu serbest bırakır ve kızıyla evlendirir.

Kişiler Anlatının başkarakteri olan Tarık eserdeki neredeyse bütün kişilerle etkileşim halindedir. Anlatıda coşkunun yoğunlaştığı ya da okura bir ileti verilmek istendiği yerlerde konuşmalar tiradimsi bir yapıya bürünür. Efendisi olan Musa ve Zehra'yla daha fazla etkileşim halindedir.

ÖRNEK ANILAR

Fedakar Söz konusu vatan ve ulus olduğunda şahsi duyguları bir kenara bırakarak gerekli sorumluluğu alır ve görevi üstlenir. Kendisine kutsal Endülüs seferine serdarlık yapması teklif edildiğinde şöyle der: "Gitmekte zafer var, şan var. Sevap var, ben istemez miyim? Harbe can atarak giderim. Fakat Nusayr oğlu Musa pek ihtiyardır. Ondan korkarım. Adam sende! Ne olmak ihtimali var? Arada ben heder olacaktım. Hizmetim mükemmel olsun da ben ceza göreyim. Hamiyet vazifelerine her ümidim feda!"

Coşkun Endülüs'ün fethi karşılığında Musa, kızını onunla evlendireceğine söz verir. Bu anlaşma Tarık'ın sevdiği kadına kavuşabilmesi için ödemesi gereken çok büyük bir bedelin nişanesidir: "Sevin ki baban seni Endülüs gibi koca ülkeye eşit tutuyor. Ben Endülüs'ü alırsam, bana seni verecek. Ben İslam'a bir memleket vereceğim, Allah da bana senin gibi bir melike bağışlayacak!"

Ulusçu Bireyaşkın niteliklerin temsilcisi konumunda olan anlatı kişisi; halkı, inançları ve onların özlemleri söz konusu olduğunda kendine ait ümitleri ve beklentileri hiç düşünmeden gözden çıkarır. Zehra'ya şöyle der: "Seni feda etmek kolaysa da, zor bir kolaylık. Zehra, ben Arabım yalan söylemem."

Çok şey bilirim, fakat riya bilmem, İslam'ın şerefini yükseltmek yolunda seni feda ederim. Gerçi bu feda Endülüs'ü fethetmekten de müşkül gelir ...”

Alçak Gönüllü Hayatı boyunca gösterişten ve benmerkezcilikten kaçınır. Malın ve mülkün adaletli dağıtılmasından yanadır ve savaş meydanlarında beraber çarpıştığı silah arkadaşlarına hakkaniyetli davranır. Onun bu tutumu düşmanın da takdirini kazanır: “Gelişi böyle gelin gibi değil! Bakışı böyle elinde dürbün müneccimler gibi değil! Duruşu böyle alaca katırlar koşulu, fildişinden yapılmış arabasında kral Rodrik gibi değil.”

Mantıklı Yaşadığı çağın siyasi, iktisadi ve toplumsal alanlarında kabul gören birçok anlayışın yarın yanlış ya da farklı görüleceği kanısındadır: “Biz bundan bin yıl önce gelmiş olanların işlerini beğenmediğimiz gibi, ihtimal ki, bundan bin yıl sonra gelecek olanlar da bu hareketlerimizden dolayı bizi suçlarlar.”

Nusayr Oğlu Musa (Bilge)

Karakter Başarılarıyla yaşadığı coğrafyada nüfus sahibi olmuş, tarihsel açıdan gerçek olan karakter, söz sahibi ve oldukça yetkindir. Tarık'ın akıl hocası ve efendisi olan komutan, anlatı boyunca süregelen tirad biçimindeki nutuklarında oldukça bilgedir. İnsanlara yol gösterir ve onları aydınlatır. Hayatı boyunca halkı ve inançları için savaşmış ve onlara hizmet etmiştir. Tarık'a kendi bireysel zayıflıkları yüzünden haksızlık yapmış olsa da hatasını anlar ve bunu telafi eder. Adbilimsel yönüyle Musa ismi: “Bir vasiyeti gerçekleştirmekle görevli kimse” anlamındadır.

Aktiviteler Vatanının en yetkin komutanlarından olan Musa, Tarık'ı çok kutsal bir görevi gerçekleştirmesi için görevlendirir. Oldukça adil olan karakter, Tarık'ın bu vazifeyi yerine getirmesi halinde onu kızı Zehra'yla evlendirmeye söz verir. Ancak, Tarık'ın başarılarını kıskanan Musa, hiç alışkın olmadığı bir davranış göstererek onu hapse attırır. Daha sonra hatasını anlar, onu azat ettirir ve Zehra'yla evlendirir.

Kişiler Musa, bulunmuş olduğu mevkiden dolayı genel olarak devlet büyükleri ya da memurlarıyla görüşür. Kendi anlayışını, hislerini, kanılarını yansıttığı konuşmalar oldukça uzun ve tirad biçimindedir. Bunun haricinde eser anlatısının başlarında ve sonlarına doğru Tarık ile aralarında konuşmalar geçer. Üslubu zaman zaman biraz ağdalıdır. Musa'nın en yakınındaki kişi de Zehra'dır.

ÖRNEK ANILAR

Öngörülü Uzun yıllar savaş meydanlarında mücadele vermiş, devlet adamlığı yapmış karakterin, ileriye dönük düşünceleri ve izlenimleri oldukça gerçekçidir. Endülüs seferi sırasındaki düşünceleri ve tavsiyeleri oldukça bütüncül ve tutarlıdır: “... hücumda kan dökmekten başka bir fazla netice yok, çünkü düşman şehri, biz hücum etmesek de teslim edecek. Asker kuşatmanın bir sıkıntısını çekmiyor. Mühimmatımız mükemmel, emniyet ve rahatımız yerinde, sebat ve sağlamlığımız son derecede.”

Adaletli Anlatıdaki Müslüman karakterler, insani erdemlerin ve değerlerin birer temsilcisi niteliğindedirler. Onlara göre İslam inancı salt, basit anlamda inançsal bir ritüeller dizgesi değil, aynı zamanda adalet, refah, kardeşlik ve dayanışma gibi olguların bir üst çatısı özelliğindedir: “Arapların Endülüs'e göçten maksadı insaniyete hizmet etmektir. Biz bu ülkenin bayındırlığıyla ahalisinin selameti uğrunda çalışacağız.”

Ulusçu Müslüman Arap ulusunu adalet, refah ve kardeşlik gibi soyut olguların insanlığa yayılmasındaki öncü kuvveti olarak görür. Ona göre halkı, iyi olan bütün değerlerin temsilcisidir: “Arap dünyada bir Hak'tan (Allah) bir de haksız olmaktan korkar.”

Kıskanç Endülüs seferi için görevlendirdiği kölelerinden biri olan Tarık'ın, başarılarından övündüğü gibi, emirlerine karşı gelmesinden dolayı biraz öfke ve kıskançlık duyar. Eserin İkinci Meclis adlı bölümündeki bölümünün girişinde şöyle der: “Endülüs'e biraz daha önce gelseniz ne olurdu? Galiba ayağı mübarek olanlar Ziyad oğlunu (Tarık) bizden çok ziyaret ediyorlar.”

Lider Azmi ve inancıyla birçok coğrafyada vatani ve dini için mücadele etmiş ve zaferler kazanmış olan Musa, üstleri tarafından takdir edilmiş ve olağanüstü yetkilerle donatılmıştır. Endülüs seferini halifeden izin almadan planlamış ve başlatmıştır. Anlatının bu bölümü eserin serimidir: “Halifenin bu seferden haberdar olması şart değildir. Kendi emriyle ordularının serdarı olduğum, selamet gördüğüm tarafa gitmekte serbestim. Eğer mağlup olursam, beni, halife o zaman mesul sayar.”

Zehra (Destekleyici)

Karakter Yirmili yaşlarında olan kadın karakterimiz, oldukça aydın, cesur ve insani değerleri özümsemiş bir görüntüye sahiptir. Gerektiğinde oldukça şefkatlidir gerektiğinde ise oldukça hiddetlidir. Anlatının diğer Müslüman Arap anlatı kişileri gibi o da, insani erdemler ve ortak bilinçle doludur. Babasıyla yaptığı konuşmalarda onu dengeler ve ona yardımcı olur. Adbilimsel (fr. Onomastique)

açından isim: Yüzü pek beyaz, parlak anlamlarına gelir.

Aktiviteler Eserin önemli kadın kahramanlarından olan Zehra, eğitilmiş, bilgili, hoşgörülü, sadık ve vatanseverdir. Tarık'a karşı saf ve yoğun bir sevgiyle bağlıdır. Babasına sonsuz saygı duysa da, Tarık söz konusu olunca bazen karşı karşıya gelirler.

Kişiler Zehra, Tarık'ın sevdiği kadın olarak ikisinin arasında geçen konuşmalar oldukça coşkudur. Babasıyla gerek sefer hakkında gerekse Müslüman Arap toplumunun geleceği hakkında konuşup tartışırlar.

ÖRNEK ANILAR

Eğitilmiş Eserdeki Müslüman olan kadın tipler, genel olarak iyi eğitim almış kişilerdir. Kendisi de bir edebiyatçı ve gazidir: "Ben Emir Musa'nın kızıyım, Arap kavmindenim. Edibe, gaziye olmuşum çok mu? Bana Arap'ta okuyup yazması yok bir kız, bir kadın gösterebilir misiniz?"

Ahlaklı Çocukluğundan beri aldığı eğitim ve yetiştiği ortam İslami değerler ve olgularla çevrilidir. Ona göre en önemli eğitim konusu ve insani değer ahlaklı olmaktır: "En tazemiz elde kalem, edep mektebindedir."

Vatansever Müslüman Arap olan erkekler için, toplumun menfaatleri ne kadar önemliyse, kadınlar için de o kadar önemlidir. Vatanının ve İslamiyet'in selameti için gerektiğinde her türlü sorumluluğu alır ve bedel ödemeye hazırdır: "En yaşlımız belinde kılıç, ordu merkezindedir. Savaşa hazırlanırken şiir okur. Ben İslam kızı, İslam hemşiresi, İslam hemşehri (yurttaş) değil miyim?"

Bilinçli Toplumdaki yerinin ve öneminin bilincinde olan Zehra, cinsiyeti yüzünden kimi zaman ayrımcılığa maruz kalsa da, İslam ülkesindeki kadınlar eğitilmiş ve eşit yurttaşlardır. Kendisine ve hemcinslerine yapılan haksızlıklar karşısında başkaldırır: "Kadın, erkek herkesin okuyup yazmak bilmesi İslamiyet'in gereği değil midir? Ben, niçin herkesten sayılmıyorum. Ehlim (eşim) olmadığı için mi beni ehilsiz (işe yaramaz) sayıyorsunuz."

Anlayışlı Musa'nın kullarından biri olan Salha adlı kadın anlatı kişisiyle gerçekleşen bir konuşmada Zehra, onun üzgün olduğunu görür. "Sen neden yaralısın?" diye sorar. Salha Zehra'nın sevdiği adam, Tarık'a aşiktir. Bundan dolayı Salha Zehra'dan özür diler. Zehra şöyle karşılık verir: "Gözünde parlayan hayal ile göz aşinalığım var. Salha, sen de benim bir aynısın. Ziyad oğlu'nun yalnız aşkı değil, aşığı da kendine mahsustur. Aşkı hiç bir sevgiye, aşığı hiç bir aşk sahibine benzemez. Nitekim, kendi de hiç bir sevgiliye benzemez."

Kral Rodrik (Bencil)

Karakter Eserin kötücül karakteri, Müslüman Arapların tamamen tersi olan tutum ve davranışlar gösterir. Elinde bulunan güç ve yetkileri kendi bireysel menfaatleri ve zaafı için suistimal eden Makyaveliyen bir tiptir. Emir erlerine karşı acımasız, zevk düşkünü ve kendini beğenmiş bir kişinin özelliklerini gösterir. Savaş meydanında ordularının bozguna uğradığını görünce tahtirevanıyla alandan kaçmaya çalışır. Fakat Tarık onu yakalar ve öldürür.

Aktiviteler Rodrik, eserin olay örgüsünde oldukça az yer alsa da, önemi büyüktür. Eserin İkinci Meclis adlı bölümünde savaş iyice hararetlenmiştir. Erlerine ve subaylarına güven ve akıl vermek niyetiyle gelen Rodrik, silahlı güçlerinin hızlıca bozguna uğratıldığını görür. Askerler kaçmaya başlar ve bunu gören kral, askerlerinin mücadeleye devam etmesini söylese de artık itibarını yitirmiştir. Yenileceğini anlayan kral da gösterişli tahtirevanıyla kaçmaya yeltenir. Fakat Tarık tarafından yakalanıp öldürülür.

Kişiler Savaş sahnelerinden yalnız birinde görünen kral, askerlerini coşkuyla selamlar. Onlara ve subaylarına emirler yağdırır. En sonunda da savaşı kaybedeceğini anlar ve askerlerini azarlamaya başlar. Kaçan her asker gibi o da canını kurtarmaya çalışır.

ÖRNEK ANILAR

Bencil Savaş meydanına gelirken bile ihtişamından zerze taviz vermeyen kral, anlatıcı ve askerleri tarafından da eleştirilir. Onun kendini beğenmiş bir karakter oluşunu en iyi gösteren bölüm didaskalik metin niteliğindeki İkinci Meclis'in girişidir: "Öncekiler, Alaca katır koşulu, fildişinden yapılmış bir arabada bembeyaz bir inci ile süslü hükümdarlık tacı başında, sırmalı bir kızıl harmani sırtında, sancaklı, topuzlu bassa emirleri arasında olmak üzere kral."

Korkak Harbin yavaş yavaş kaybedildiğini anlayan kral, savaşı bırakıp kaçan askerlerini azarlar ve bir süre sonra, o da canını kurtarmak için kaçmaya çalışır: "Nereye? Nereye? Korkaklar! ... Beni bırakıp da mı gidiyorsunuz?"

Culyanus (Sadık)

Karakter Kralına ve yaşadığı halka olan inancını kaybeden Culyanus Müslüman Araplara daha fazla yakınlık duyar ve din değiştirir. Müslüman olduktan sonra Müslim adını alır ve Azra'yla evlenir. Yaşadığı toplumun düzensizliğini dile getiren karakter, Müslüman Arapların erdemlerini de över ve onların giriştikleri her türlü mücadelede onlara yardımcı olur.

Aktiviteler Musa'nın en önemli savaşçılarında ve Tarık'ın da silah arkadaşlarından biridir. Tarık'la beraber cenk eder ve kralı birlikte yakalarlar. Savaştan sonra Azra'yla evlenir ve Müslüman Araplara sonuna kadar sadık kalır.

Kişiler Culyanus, hem yönetici kademelerin bulunduğu sahnelerde hem de savaş sırasında epeyce yer alır. Musa'nın en sadık kulu ve Tarık'ın en yakın dostudur.

ÖRNEK ANILAR

İntikamcı İspanyol diyarında dünyaya gelen ve uzun yıllar orada yaşamış olan Culyanus'un, Arap ülkesine göç etmesinin en önemli amacı zalim kralından kaçmak ve ondan öç almaktır. Tarık'la beraber savaşta kralı yakalayıp öldürdüklerinde şöyle der: "Bak o saltanat tacı giyen başın neyin içinde, kimin elinde duruyor! (Mendili kaldırıp bağırarak). Mazlum elinde zalim başı!... Görmeyen varsa görsün!..."

İnsancıl Arap coğrafyasında yaşadığı süre içerisinde, doğduğu memleketinde görmediği kadar insanlık görmüş ve çok şey öğrenmiştir. Kendisine neden din değiştirdiği sorulduğunda şöyle der: "Başlangıçta Araplara sığınmaktan maksadım, Emir Nusayr Oğlu'nun düşündüğü gibi, ancak Rodrik'e ihanet göstermekti. Şimdiyse o sığınmadan ayrılmayışım maksadınızın sadece insanlığa hizmet etmekten ibaret olduğunu anladığım içindir."

Öngörülü Yeni ülkesinde iyi bir eğitim alıp, büyük başarılar göstererek, orduda önemli bir konuma gelir. Rodrik'in öldürülmesinden sonra kaçan düşman askerlerinin yeniden toparlanıp başlarına dert olacağını düşünür ve Tarık'a bir öneri sunar: "Emir hazretleri, askerın düşmanı takip etmemesini emir buyurdunuz. Düşman mağlup olduysa da ilerde yine bir kuvvet toplaması beklenir. Bana kalırsa bir daha toplanamayacak derecede perişan oluncaya kadar düşmanı takip etmeliyiz."

Merkado (Vatansever)

Karakter İspanyol eşrafına mensup, Don ünvanlı Merkado, Arap hücumlarına karşı yapılan savunma planlarında öncü bir görev üstlenir. Vatan savunması sırasındaki bozukluk ve noksanlıkları dile getirir ve askerleri düzene sokacak tavsiyelerde bulunur. Kralın tutum ve davranışlarından tamamen memnuniyetsiz olmasına rağmen, ulusunun ve vatanının kurtuluşu, refahı için savaş meydanlarında çok büyük bir gayret ve başarı gösterir. Merkado'nun bu tutumu Müslüman Araplar tarafından takdir edilir ve ona olan saygılarını göstermek adına mezar taşına İspanyolcanın yanında Arapça bir metin de yazılır. O, kendini beğenmiş ve halkı umursamayan otoriteye yüz çevirip halkı ve vatani için mücadele eder.

Aktiviteler Araplarla İspanyollar arasındaki yaman mücadele boyunca askerleri tahrik ve teşvik eder. Ordunun yönetimindeki katkısı tartışmasız bir derecede fazladır. Kralla kraliçenin önemsizliğini, aslolanın halk ve vatan olduğunu daima dile getirir: "Kralla kraliçe her zaman bulunur. Vatanla millet yaşasın. Vatanla millet ..." Arapların yönetimini kabul etmeyen kahramanımız, savaş sırasında hayatını kaybeder.

Kişiler İyesi olduğu toplumun üst sınıflarında konumlanan karakter, genel olarak aristokrat sınıfla iletişim halindedir. Don sol, Kont Doferya, Dominyo, General Don Alfons gibi kişilerle savaşın ve ülkenin geleceğiyle ilgili tartışırlar. Savaş meydanından kaçan, askeri azarlayan ve onlara çağırıp çağırıp krala karşı oldukça eleştirel karşılıklar verir.

ÖRNEK ANILAR

İsyankar Yıllar boyunca, barış zamanında, halkının hiçbir ihtiyacını ve beklentisini gözetmemiş olan kral, savaş meydanında kendisinin terk edildiğine şahit olunca korkuya kapılır. Bu duruma karşın Merkado, kralıyla oldukça çoşumcu, heyecanlı, cümlelerin eşit uzunluklarda olduğu stikomitik nitelikli bir diyalogda şöyle karşılık verir: "Sulh vaktinde siz onları bırakmıştınız, savaş zamanında da onlar sizi bırakıyor!"

Vatansever Ülkesinin saltanatına karşı hiçbir saygısı ve hürmeti olmamasına karşın, halkına ve ülkesine derin bir sevgi ve sadakatle bağlıdır. Vatanının Arap tahakkümü altına girmesine asla razı olmaz ve halkının bağımsızlığı için bu uğurda canını verir: "Ben kaçmıyorum Rodrik! Ben, ben ölüyorum. Fakat senin için değil. Vatan için ölüyorum. Yaşasın vatan ! (Ölür)"

Saygın Kendilerine karşı var gücüyle mücadele eden ve savaş meydanında hayatını kaybeden Merkado, cesareti, vatanseverliği ve adaletiyle Müslüman Arapların takdirini kazanır. Halkların kardeşliğinin bir göstergesi olarak onun anısını yaşatmak adına mezar taşı iki dilde yazılır: "İspanyol

milletinde, Arap tabiatında imiş. Mezarının taşı üstüne yazılacak hal tercümesi de hem İspanyolca hem Arapça olsun... Mezarını muvahhid (Allah'ın birliğine inanmış) kahraman bir şehidin gömüldüğü yer, bir Got askerinin mezarı sansınlar. Hem bir manastır, hem bir namazgah olsun.”

Lider Savaş komutasında yer alanların askere verdiği ümitsizlik ve yanlış emirler, Merkado'yu çileden çıkarır. Halkına ve askerlerine inanmayan komutanların yaptığı telafisi olmayan hatalardan dem vurur ve onları teşvik eder, eşgüdümlemeye çalışır: “Eğer yenilmeğe böyle savaştan önce hazırlanırsak elbette yenemeyiz. Askere cesaret verecek şeylerden biri de yenme ümididir. Subaylar, erlere daima zaferden, zaferin şerefinden, ganimetten, ganimetin değerinden bahsetmeli.”